

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliæ Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

65. An privilegium obtentum, ut quis possit dicere Matutinam sequentis
diei statim post meridiem, extendatur ad socium? Et aliqua alia similia
dubia enucleantur circa privilegia concessa pro aliis ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

De Horis Canonicis, &c. Ref. LXV. &c. 455

num. 4. [que a nada, que con causa, se quede hazer licetamente, y sin causa sera pecado venial. Trulench lib. in Decalog. cap. 7. dub. 8. num. 8. a mi me parece, que no sera pecado venial rezar los maytines despues de la dos, porque la costumbre aya introducida, que sea licito, & lege permitente quod sit, dicitur utile, & bene fieri. quis sit fugitius. §. apud Liderem, ibi, quia id facit, quod publice facere licet arbitratur. ff. de additio editio. cap. quid dicamus. 14. quaf. 4. Et confutudo parem vni habet cum lege. cap. confutatio. 1. destrictio. cap. fin. de consuetudine. ff. de legibus.] Hucunque Martinus.

3. Dices, Pontifices concedunt priuilegia, vi maximum possit recitari duas horas post meridiem, ego Respondeo, qui petum hoc priuilegium, signum etiopum tenent contraria sententiam, & multa pertinet a Pontifici ad maiorem cautelam; & propter signum; sed non ex his sequitur, citatum Doctorem sententiam non esse probabilem, nec sequi posse. Vide Martinum de San Joseph ubi, supra num. 2, qui etiam haec subdit. f. Es bien probable, que no es pecado venial rezar el Oficio Diuino, en particulas fuera de las horas señaladas, porque la ley obliga solamente en el Oficio Diuino publico, y para este se promulgó; y quando se huijera hecho en favor del Oficio Diuino particular, la ha abrogato la contraria, y antigua costumbre: & confutando superbiens vincit legem, gloss. sepelio in l. 3. §. Diuus de Spald. vid. gl. municipalis, & ibi gl. margin. in l. 3. §. plan. ff. quod si, aut clam, sic Caraccioli, et quem fecit Diana 7. part. tract. 11. refol. 12. y veleto. f. Et esto alii, porque los temerosos de Dios no hacen oficio de rezar el Oficio Diuino particular, la hora de su hora, y los Pontifices muchas veces hicieron concilaciones, para alegar las conciencias en materia, que no son contra derecho comun. Ita illa. Sed circa presentem questionem vide Escobar ubi supra num. 12. & Faustum de Horis Canonics lib. 2. quaf. 193; contrarias sententias feedere distinctionis concordantes.

RESOL. LXV.

As priuilegia obtinent, ut quis possit dicere Martinum sequens dies statim post meridiem, extensus ad socium.

Et diuersa alia similia dubia enucleantur circa priuilegia concessa pro aliis diversis casibus saepe contingentiis in praxi.

Ex inter alia priuilegia deductur priuilegium concessum Religioso ad ingredendum Monasteria Monialium, extendi ad socium.

Ex priuilegio concessum Sacerdoti, ut possit celebrare n. Missam tempore interdici, & cessationis a diuinis non extendi ad Ministram seruientem.

Et alia priuilegia huiusmodi. Ex p. 10. tr. 1. 3. & Misc. 3.

V Idetur negatiuè respondendum, quia Priuilegium concessum aliqui Personae, non extendit ad Socios; nisi esset ferè inutile ei, cui concessum est, nisi ad supradictos etiam extenderetur, q. cap. in his de priuilegiis. Ita Baldus in leg. 1. Cod. de iure militi. Lucas de Peña in Rubr. de appar. pref. lib. 1. Bartolus in tract. repres. quaf. 7. vers. Ad fons. Felinus; c. 2. num. 2. de Foro compet. Glossa Gemin. Franc. in capitulo de priuilegiis lib. 6. & alii committunt. Sed hoc non accidit in casu de quo loquimur: Ergo. Et ideo hanc sententiam tenet doctus Antiga in Curr. Theolog. tom. 4. tract. de Legibus. disp. 3. lib. 2. num. 13. ubi sic ait: Secunda quæstio in

presenti est, utrum non solum comprehendatur iste, qui omnino necessarius est ad taliter actionem efficiendam, sed qui ad decentiam illius spectat; ut cum datur Confessario licentia intrandi Monasterium. Dup. hoc intra et transpro decentia possit accipere socium. Respondeo, in Religiosis, quia per se sepa curh locus incedunt, omnia id supponi, in secularibus non esse ita clarum, quia illi soli ordinariè incedunt; tamen putaret omnino concedi, quia sic honestior longè est ille inglemus domini Testem haber suatum omnium actionum. Aliud exemplum ponit Pater Suarez in Sacerdote, qui obtinuerat priuilegium orandi Matutinum sequentis diei paulò post meridiem, ubi declaratum dicit: Num. Pontificis etiam ad socium simul orantem extendi: rationem putat esse, quia illud priuilegium datum videbatur adiuuandam necessitatem, & labores priuilegiati, ad quod patum valuerit illud priuilegium, si non portuisset socium accipere. Ego tamen hanc extensionem valde difficultem puto; aliquoquin eodem iure possemus, si quis haberet priuilegium orandi vna die pro tota septima, ut non ita pridem audiui fusse cuidam confessum, posse illum accipere quemcunq; alium Sacerdotem, qui se inuaret; ac eo ipso una die pro tota hebdomada satisfaceret: id quod haud dubie est creditu licitum esse. Ratio est meo iudicio clara, quia recitare etiam solum sine socio vna die, quacunque quis velit eligere, pro tota hebdomada, aut eligere horam quam velit, est magna gratia: cur ergo debet extendi ad socium? Quod enim facilius cum socio id fiat, non continuo eximit socium, posset enim ille (eko maiorem hunc fauorem vellemus illi concedere) aliquem alium, qui non teneretur orare, vocare, ut secum Horas absoluget; sed neque necessarium est recurrere ad eum maiorem fauorem; nam faciens aliquam gratiam non censetur facere omnem quam potest excogitari. Idēd facilius mihi persuadeo. Num. illum auctoritate, qua fungebatur, extendisse illam gratiam quam declarasse ex vi prioris gratiae extensionem illam sequi. Dices: In cap. licet. de Priuilegiis in 6. priuilegium datum singulare personæ ad celebrandum tempore interdicti extenditur ad familiares, & domesticos eius, ut possint cum ipsa audiire Diuinam, vel ei assistere eō quod talis persona supponit esse illustri; & quācumque est ut assistat iuxta suam dignitatem. Respondeo, ex hoc casu non bene inferri consequitiam ad alterum nostrum: nam legere Horas Canonicas solent soli etiam magni Viri, & Senes: neque id est contra eorum auctoritatem: at exire, foras, ad Templum, aut celebrare non solent nisi cum suis familiaribus: vel certe dici potest, eam facultatem ibi specialiter concessam in ordine ad audiendum Sacrum, quia res illa est valde favorabilis, hinc autem nullatenus potest inferri, licitum esse anticipare tempus orandi, quia per hoc non exeretur aliquis actus specialis Religionis; aliquoquin eodem modo deberet dicere Pater Suarez, si vni Episcopo ea gratia conferatur anticipandi Horam, & habeat sex, vel septem familiares, qui teneantur orare, posse omnes illos tempus anticipare: Quod penitus incredibile. Hucunque Arrigas.

2. Sed ego sententiam Suarez sequor; quam scilicet cursim docui cum Portet, & Henriquez: Alibi in Ref. alibi, quibus nunc addo Castrum Palautin, tom. 1. que hic est tract. 3. disp. 4. punct. 12. m. 2. Faustum de infra 99. sed lege ex Canon. lib. 2. question. 121. Bonacino, de leg. ex Castrum Palautin, tom. 1. que hic est tract. 3. disp. 4. punct. 12. m. 2. num. 6. & Etiam 10. num. 13. Et ratio est, quia licet recitare melius in priuatum cum socio, non sit absolute necessarium; Ratio, post est tamen communiter in Ecclesia vñitatum; ac magis medium conforme

Tractatus Sextus

456.

diam, à vñs.
Dontique, &
in tom. 9.
tr. 7. Ref. 49,
& postea.
sep. hoc su-
pra paulo
post medium
huius Ref. &
in tom. 7. tr.
Ref. 349.

conforme Choto Ecclesiastico: ergo credilius est
privilegium dati ad illum etiam recitandi modum.
Addeo quod privilegium illud videtur concessum ad
allectandos labores. Privilegiat parum vilie fuisse
kuamēn, nisi ex vi eiusdem privilegij darentur facu-
tas recitandi cum loco, qui hunc posset suæ obliga-
tioni satisfacere. Allectior tamen Patri Arriaga con-
tra Suarez, lib. 8. de legibus, cap. 1. in fine, privile-
gium concessum Religioso ad ingrediendum Monar-
teria Monialium extendi ad solum. Ita me citato
Merolla ubi supra, num. 132. Quia consuetudo
& decencia religiosa postulat, ut hi nunquam
soli incendant, sed saltu bini. Cum igitur non
possit Religiosus, decenter solus ingredi, priuile-
gium eius redderetur inutile, si non extendetur ad
solum.

Sup. hoc in
tom. 5. tr. 4.
Ref. 8. & in
tom. 4. tr. 2.
Ref. 51. §.
Nota tamē,
& seq. & ex
Ref. 2. not.
seq. lege §.
sed notan-
& hic in
sp. vide §.
vlt. huius
Ref.

3. Ex dictis infestur, priuilegium concessum Sa-
cerdoti, ut possit celebrare Missam tempore interdic-
ti, extendi ad ministrum inservientem; quia ferè in-
tile est, si non posset Minister aliquis illo gaudere,
non enim cogendus est Sacerdos habens tale priuile-
gium, querere Ministrum, qui hunc fauorem
habeat, ut ab eo iurari possit, hoc enim acciden-
tarium est, ab eo non pender virilis prioris priuile-
gij, quod per se debet esse efficax. Ita Gloss. in cap.
litteris verbis de priuile. lib. 6. verb. Non debet. & ibi lo-
And. Angel. verb. interdictum. 6. num. 6. Siluester
verb. Interdictum. 5. quest. 1. Nouarius in Summa. 27.
num. 180. & seq. Sayrus alios referens, de Censor.
lib. 5. cap. 5. num. 29. & seqq. Suarez lib. 8. de legib. 6. 1. 1.
num. 7. & alij communiter, & colligitur aperte ex
cap. liceit de priuileg. lib. 6. vbi canem horum limitatur
nisi Minister ille causam dederit interdictio, seu ad
perpetrandam delictum cuius occasione interdictum
impositum fait, auxilium, consilium, vel fauorem
dederit; tunc enim eo priuilegio Sacerdotis non ga-
derer, nec posset illius Misericordia inferire.

Sup. conren-
to in hoc &
duobus seqq
§. supra in
tr. 2. Ref. 46.
signanter §.
Limitanda
in Ref. 47. &
lege cas per
toras, & si
vides Ref. &
§. annot. 1.
Ref. 1. huius
annot. do-
ctrina reple-
beris, p. 5
hac quest.

4. Norandum est obiter huc Primo, licet priuile-
gium non est extendendum de persona ad personam
ob identitatem, vel maioritatem rationis, tamen li-
mitatur haec regula, ut procedat tantum in priuilegiis
concessis ab homine, non autem in illis quæ à iure
conceduntur, seu quæ inserita sunt in corpore iuri: Hæc enim cum habeant rationem iuris communis,
extendi possunt ex identitate rationis, sicut alia le-
ges extenduntur. Hoc autem confirmat potest
exemplum: nam priuilegium exemptionis concessum
Decurionibus, habentibus duodecim filios ut ha-
betur in leg. Si quis Decurio. 24. Cod. de Decur. lib. 10.
ob identitatem rationis, extenditur ad omnes alios
Patres, qui Decuriones non sunt, immid, propter
eandem rationem, extenditur etiam ad Matres. Et
hanc opinionem tenet Glossa in cap. Sanè de priuile-
g. verb. Temerarium. Lucas de Pen. in leg. Iubemus.
Cod. de pala. Sac. largi. Hostiensis in cap. Cum super-
de sepul. Io. de Plat. in leg. Grammaticos. Cod. de pro-
fess. qui in Urbe Constantinop. lib. 12. Marc. Anton.
Genuensis in praet. Eccl. quest. 590. Sanch. lib. 2.
Summ. cap. 19. num. 31. Tapia in Comm. ad leg. vti. ff.
de Conf. Princip. 2. part. cap. 3. num. 78. Quod collig-
gunt ex d. leg. Grammaticos, vbi conceditur priuile-
gium Comititia dignitatis illis; qui per viginti annos
aliquam scientiam docuerint alios in Urbe
Constantinopolitana, & ibi quaerit D. Io. de Platea in
praedictum priuilegium extendatur ad docentes in
ali's Cœnitatibus; & responder, extendit ex identitate
rationis.

5. Limitatur Secundò, ut non habeat locum
in Personis à iure æquiparatis. Hinc priuilegia con-
cessa militibus armata militia, extenduntur ad mil-
ites cœlestis, & legalis militia, ut docent Iuristæ in

leg. Centurio. ff. de vulg. & pup. Marthel. sing. 61.
Euer. in suis Topic. cap. 5. 6. & hanc communem ap-
pellat Villalobos, com. lit. P. num. 390. Similiter
privilegia concessa Ecclesiis, extenduntur ad hospi-
talia, ut sit Panormitanus in cap. Ecclesie, num. 6. de
Immunis. Eccl. Item priuilegia concessa libertati, ali-
mentis, & doti, extenduntur ad piam caulam, ut
probat idem Euerardus loco citato, à cap. 56. usque
ad 77. & Tiraquellos in Tract. de Priuile. pia causa,
& Andri. Gamb. tract. de extens. num 166. & seq. &
priuilegia concessa Pupilli, extenduntur ad minores,
& è coniuncto, & ad Rempubliam, Ecclesiam, Fa-
riosos, & omnes, qui per alios reguntur, ut doce-
t idem Euerard. loc. cit. Hoc autem solum verum est,
quando æquiparatio est facta à iure per modum re-
gulae, aut in vitrore est eadem ratio, ut declarare
latissime Iuristæ in leg. 1. ff. de leg. 1. & Euerard. sa-
pissime in suis Topicis.

6. Limitatur Tertiò, ut non procedat in cas-
bus à iure æquiparatis. Hinc est, quod facultas, Cle-
rico beneficiario concessa, ad fruendum fructibus
Beneficii in abfentia ut Theologiam audiat, exten-
ditur ad studium iuris Canonici; quia haec scientie
sunt in iure æquiparata, ut colligitur ex cap. 2. de
privileg. in 6. iuncto cap. licet. de prob. & docente
Archidiaconus in cap. Cum de diversis de priuilegiis in 6.
Panormitanus, & Felius in capite Finali, de
Magistr. Nauarrius in Summa, cap. 25. num. 58. Et
priuilegium comedendi ouia in Quadragefima,
extenditur ad laetitiam, & è contra; quia haec sunt
à iure æquiparata, & quod virumque tribuit fementi-
nem originem à carnisbus, ut dicitur in Can. De-
nique distinc. 4.

7. Et tandem nota hæc cum Arriaga vbi supra,
n. 12. aliquando ratione ipsius materie comprehendendi
aliquam personam, quæ in priuilegio non nomi-
natur: quod etiam est contrarium de lege ipsa codicem
modo dicendum est; etenim à priuilegio dicit:
Concede nob̄ etiam si sit ceſſario à Diuinis, ut possit
celebrare, sine dubio ibi conceditur priuilegium vo-
candi Ministrum, sine que Sacrum fieri non potest;
conceditur item priuilegium Sacerdotis, ut licet pos-
sit omnia ad Sacrum necessaria tali Sacerdoti suppo-
ditate; similiter si datur alicui facultas legendi libros
hæreticos, etiam datur facultas eos emendi: que ex-
tentio potest etiam fieri ad Mercatores, aut ad il-
lum, qui tales libros habet; nam licet alii vendere
eos non posset, poterit tamen his, qui tale priuile-
gium habent; & sic in multis aliis materiae.

R E S O L . L X V I .

Adducantur aliqua opinione circa recitationem Ho-
ræ. Sed iam ferè omnes difficultates in hoc ordine,
& noua Methodo apposite sunt iterum in hoc ipso
met traditæ in suis specialibus, & latius Regula-
tionibus. Sed superest difficultas an quis adimplat prae-
dictum recitandi Officium bodiernum, paulo am-
edium noctem diei segmentis, si ipsum pro-
sequatur post completam medium noctem.
Ex quo inferitur, quod Sacerdos licet posset ex-
petitare ad incipendam Missam paulo minus ante
meridiem, etiam si præcaudeat se eam non posse finiri
nisi plus post meridiem:
Et docetur, quod qui compleat annum oīgissimum
primum mane hora nona altius. Vigilia